

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 391/2018-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., Mariánske námestie 31, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 257/2007, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 257/2007 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

3. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Sabíny Hodoňovej, PhD., Mariánske námestie 31, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 391/2018-14 z 5. septembra 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 257/2007 (ďalej aj „namietané konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: „Dňa 13. augusta 2007 sa začalo exekučné konanie vedené u súdnej exekútorky JUDr. Marty Kužmovej v exekučnej veci vedenej pod sp. zn.: Ex 561/07 Č a to na základe vykonateľného exekučného titulu na peňažné plnenie - rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn.: 5P 128/2002-27 zo dňa 26. septembra 2013 (správne má byť 2003, pozn.), ktorým bolo sťažovateľovi uložené platiť výživné na oprávnenú [REDACTED], [REDACTED], v tom čase trvale bytom [REDACTED].“

Sťažovateľ v ďalšom popísal priebeh exekučného konania s tým, že na návrh oprávnenej nebolo zastavené exekučné konanie a jemu bol už 7 rokov (z toho takmer tri roky po podaní návrhu na zastavenie exekúcie) zadržaný vodičský preukaz.

Sťažovateľ vykonáva stavebný dozor a mať vodičský preukaz je pre neho pri hľadaní zamestnania nevyhnutnosťou.

Nečinnosť súdu – najmä vo vzťahu k zastaveniu exekúcie na podklade návrhu oprávnenej – predstavuje významný zásah do základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Konanie, v ktorom dochádza k porušovaniu práv sťažovateľa, naďalej trvá.

Sťažovateľ s ohľadom na vznik právnej neistoty, v ktorej sa nachádza, „žiada priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 50 000,- EUR. Túto sumu odôvodňuje nielen vyvolaním stavu právnej neistoty spôsobenej samotnými prietahmi v konaní - nepredložením dovolania a nerozhodnutím o zastavení konania, ale aj tým, že v dôsledku obmedzenia s uplatnením na trhu práce pre zadržanie vodičského preukazu prišiel najmenej po dobu troch rokov o možnosť byť zamestnaný vo svojom odbore s tomu zodpovedajúcou mzdou, ktoré v zmysle predloženej ponuky mohla predstavovať sumu vo výške 1288,- EUR/mesiac v čistom, t.j. za takmer tri roky mohol mať príjem zo zamestnania vo výške 46 368,- EUR.“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálehom:

„Právo [REDAKOVANÉ] podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 5Er 257/2007 porušené bolo.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 50 000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania vo výške 325,42 EUR do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu prípisom sp. zn. 1 SprV 162/18, doručeným 1. októbra 2018. V ňom popísala chronologicky úkony konajúceho súdu takto:

„1/ Okresný súd Čadca uznesením 5Er/257/2007-38 zo dňa 02.11.2009 nepriznal povinnému oslobodenie od súdnych poplatkov a zároveň jeho žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov zamietol.

Uznesenie bolo v celom rozsahu potvrdené Krajským súdom v Žiline uznesením sp. zn. 10CoE/30/2010 zo dňa 24.06.2010.

Proti uvedenému rozhodnutiu KS v ZA podal sťažovateľ [REDAKOVANÉ] dňa 14.10.2010 dovolanie.

Výzvou zo dňa 11.02.2011 bol sťažovateľ vyzvaný na odstránenie väd dovolania.

Dňa 04.03.2011 doplnil svoje dovolanie, ktoré však opätovne nemalo náležitosti riadneho dovolania.

Dňa 19.04.2011 podal sťažovateľ žiadosť o zastavenie viacerých exekúcií.

Výzvou zo dňa 12.05.2011 bol opätovne vyzvaný na odstránenie väd dovolania. Bol poučený najmä o nutnosti byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Keďže nespĺňal podmienky na bezplatné ustanovenie advokáta, bol poučený, aby si sám zvolil právneho zástupcu, resp. aby sa obrátil na Centrum právnej pomoci.

Dňa 09.06.2011 sťažovateľ oznámil súdu, že požiadal o právnu pomoc Centrum právnej pomoci, o jeho sťažnosti nebolo rozhodnuté.

Dňa 08.03.2013 bol NS SR predložený spis z dovolaním sťažovateľa.

NS SR dňa 12.04.2013 spis vrátil spis OS CA ako spis predčasne predložený z dôvodu, že odvolateľ nebol zastúpený advokátom. Zároveň nariadil OS CA obrátiť sa na CPP, v akom štádiu sa nachádza konanie sťažovateľa o priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Dňa 21.08.2013 CPP oznámilo, že nepriznalo sťažovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci. Rozhodnutie bolo potvrdené Krajským súdom v Banskej Bystrici. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom v tom čase rozhodoval Najvyšší súd SR.

Dňa 13.06.2014 predložila súdna exekútorka JUDr. Marta Kužmová návrh povinného na zastavenie exekúcie.

Dňa 11.06.2014 bol povinný opätovne vyzvaný na doručenie plnej moci udelenej advokátovi na zastupovanie v konaní pred NS SR.

Dňa 11.08.2015 podala oprávnená žiadosť o zastavenie exekúcie.

Dňa 23.05.2018 bol povinný vyzvaný, či trvá na podanom dovolaní proti uzneseniu KS v ZA sp. zn. 10CoE/30/2010 zo dňa 24.06.2010, keďže bol súdu doručený návrh oprávnenej na zastavenie exekúcie.

Dňa 31.05.2018 bolo súdu doručené podanie oprávnenej, ktorým vzala späť svoj návrh na zastavenie exekúcie.

Dňa 06.06.2018 opätovne žiadala o späťvzatie návrhu na zastavenie exekúcie.

Dňa 12.06.2018 sťažovateľ uviedol, že trvá na dovolaní a bude trvať, pokiaľ nebude mať právoplatné rozhodnutie o zastavení exekúcie.

Dňa 24.09.2018 bola vypracovaná predkladacia správa na Najvyšší súd SR.

Po vrátení spisu z NS SR súd rozhodne o návrhu oprávnenej na zastavenie exekúcie.“

Sťažovateľ replikou doručenou ústavnému súdu 11. októbra 2018 reagoval na vyjadrenie okresného súdu a uviedol:

„... Súd nespochybnil, že v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn.: 5Er/257/2007-38 zo dňa 2. novembra 2009 došlo k priesťahom v konaní. Naopak, rozpis jednotlivých úkonov a to najmä s ohľadom na úkony vo vzťahu k návrhu oprávnenej na zastavenie exekúcie, nasvedčuje tomu, že súd vo veci nekonal bez zbytočných priesťahov.

Zo stanoviska súdu vyplýva, že predkladacia správa na Najvyšší súd Slovenskej republiky bola vypracovaná až 24. septembra 2018, t. j. takmer 8 rokov potom, čo bolo dovolanie sťažovateľom podané a viac ako 7 rokov potom, čo bol súdom vo výzve doručenej mu 20. mája 2011 upozornený na to, že jeho dovolanie bude predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ak vady podania neodstráni v lehote 20 dní (t. j. do 9 júna 2011).

Zo stanoviska súčasne vyplýva, že o návrhu na zastavenie exekúcie súd nerozhodne kým sa spis nevráti z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, hoci máme za to, že dovolanie podané sťažovateľom nie je prekážkou pre rozhodnutie súdu o zastavení exekúcie, o ktorom mal súd rozhodnúť bezprostredne potom, čo bol taký procesný úkon oprávnenou uskutočnený, t. j. pred viac ako tromi rokmi.

Okresný súd Čadca navyše žiadnym spôsobom nespochybnil nároky uplatnené sťažovateľom v podanej ústavnej sťažnosti.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 257/2007 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania

(obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, predmetom konania vedeného na okresnom súde je exekúcia proti sťažovateľovi nariadená na základe rozsudku okresného súdu č. k. 5 P 128/2002, ktorým bolo sťažovateľovi uložené platiť výživné na oprávnenú ■■■■■. Ústavný súd vec nepovažuje za právne ani skutkovo zložitú.

Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Podľa zistenia ústavného súdu sám sťažovateľ v značnej miere prispel k dĺžke namietaného konania, a to tým, že včas nereagoval na opakované výzvy konajúceho súdu na odstránenie nedostatkov jeho podaní, nezvolil si sám právneho zástupcu na dovolacie konanie. V dôsledku absencie právneho zastúpenia sťažovateľa v dovolacom konaní bol spis vrátený Najvyšším súdom Slovenskej republiky okresnému súdu ako predčasne predložený. V ďalšom aj napriek tomu, že sťažovateľovi Centrum právnej pomoci nepriznalo nárok na poskytnutie právnej pomoci, tak si právneho zástupcu nezvolil.

Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd, opierajúc sa o svoju konštantnú judikatúru, zastáva názor, že napadnuté exekučné konanie, ktoré nebolo právoplatne skončené od roku 2007, nie je potrebné osobitne vyhodnocovať a hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v jeho doterajšom priebehu. V okolnostiach danej veci už samotná dĺžka exekučného konania je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a nepochybne signalizuje, že v napadnutom konaní dosiaľ nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 280/2011, III. ÚS 269/2012, III. ÚS 103/2013).

III.

Ústavný súd na základe uvedených dôvodov, vychádzajúc aj zo svojej judikatúry, dospel k záveru, že v predmetnom konaní došlo k neefektívnej činnosti okresného súdu, čo odôvodňuje jeho výrok o porušení označeného základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 50 000 €. Žiadosť odôvodnil jeho právnou neistotou, dôsledkom na jeho finančnú situáciu po zadržaní vodičského preukazu a *„tým, že v dôsledku obmedzenia s uplatnením na trhu práce pre zadržanie vodičského preukazu prišiel najmenej po dobu troch rokov o možnosť byť zamestnaný vo svojom odbore s tomu zodpovedajúcou mzdou, ktorá mohla predstavovať sumu 1 288,- Eur za mesiac v čistom, t j. za takmer tri roky mohol mať príjem zo zamestnania vo výške 46 368,- EUR.“*

K tomu ústavný súd uvádza, že cieľom primeraného finančného zadosťučinania nie je náhrada škody spôsobená sťažovateľovi (napr. III. ÚS 75/01, II. ÚS 68/2012). Aj podľa

právnej teórie «Ústavný súd má v čl. 127 ods. 3 priznanú právomoc priznať „primerané finančné zadosťučinenie“, ktoré nepredstavuje realizáciu základného opráva priznaného čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožniť s odškodným, s náhradou, či už za skutočnú škodu, alebo ušlý zisk.» (DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár*. 2. Vydanie. Šamorín : Heuréka, 2007, s. 961.). Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažovateľovi finančné zadosťučinenie priznal vo výške 500 € tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Vychádzajúc z odôvodnenia situácie sťažovateľa, z princípov spravodlivosti, ale aj z toho, že sťažovateľ ako účastník konania aj sám prispel svojím správaním k tomu, že sa konanie predlžovalo, ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vo výške 500 € je primerané. Okresný súd je povinný finančné zadosťučinenie uhradiť v súlade s výrokom tohto nálezu (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 8. októbra 2018). Za tri úkony vykonané v roku 2018 patrí odmena v sume trikrát po 153,50 € a režijný paušál v sume trikrát po 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 488,13 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018